Cyfenw	Rhif y Ganolfan	Rhif yr Ymgeisydd
Enwau Eraill		0

TGAU – NEWYDD

C200N10-1

S19-C200N10-1

DYDD LLUN, 20 MAI 2019 – PRYNHAWN

CYMDEITHASEG
CYDRAN 1 – Deall Prosesau Cymdeithasol

1 awr 45 munud

I'r Arholwr yn unig		
Cwestiwn	**Marc Uchaf**	**Marc yr Arholwr**
1.	**4**	
2.	**9**	
3.	**10**	
4.	**29**	
5.	**30**	
6.	**18**	
Cyfanswm	**100**	

C200N101
01

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Defnyddiwch inc neu feiro du.
Ysgrifennwch eich enw, rhif y ganolfan a'ch rhif ymgeisydd yn y blychau ar ben y dudalen hon.
Atebwch **bob** cwestiwn.
Ysgrifennwch eich atebion yn y lleoedd gwag priodol yn y llyfryn hwn.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Mae nifer y marciau wedi'i nodi mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.
Gallwch ennill marciau am ddefnyddio cysyniadau, damcaniaethau a thystiolaeth gymdeithasegol.

ⓗ WJEC CBAC Cyf.

TUDALEN WAG

Arholwr yn unig

Atebwch **bob** *cwestiwn.*

1. Dewiswch y term priodol o'r blwch i gwblhau'r brawddegau isod.

amlbriodas	diwylliant	Durkheim	gwerthoedd	meintiol	Marx

(a) Mae .... yn cyfeirio at ffordd o fyw sy'n cael ei rhannu a'i dysgu gan gymdeithas neu grŵp. [1]

(b) Mae data ar ffurf rhifau yn cael eu galw'n ddata .... [1]

(c) Mae .... yn cyfeirio at briodas lle mae partner yn cael caniatâd cyfreithiol i briodi mwy nag un partner ar yr un pryd. [1]

(ch) Mae .... yn dadlau mai un o amcanion addysg yw trosglwyddo normau a gwerthoedd cymdeithas. [1]

C200N101 03

4

Arholwr yn unig

2. *Darllenwch y darn canlynol ac atebwch y cwestiynau.*

Cyn gynted ag y mae plant yn cael eu geni maen nhw'n dechrau cael eu cymdeithasoli i hunaniaethau rhywedd. Mae bechgyn a merched yn cael eu trin yn wahanol iawn: maen nhw'n cael eu gwisgo mewn lliwiau a steiliau gwahanol; maen nhw'n cael mathau gwahanol o deganau ac i raddau maen nhw'n cael eu trin yn wahanol gan eu rhieni. Maen nhw'n dysgu sut i actio ac ymddwyn fel bechgyn a merched. Mae'r broses hon yn parhau drwy gydol eu plentyndod ac oedolaeth.

(a) Disgrifiwch ystyr *hunaniaeth*. [2]

....

....

....

....

....

....

(b) Esboniwch ystyr *rhywedd*. [2]

....

....

....

....

....

....

(c) Nodwch **un** ffordd mae plant yn cael eu cymdeithasoli i hunaniaethau rhywedd yn y darn uchod. [1]

....

....

....

Arholwr yn unig

(ch) Nodwch ac esboniwch **ddwy** ffordd mae ysgolion yn trosglwyddo hunaniaethau rhywedd. [4]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

9

C200N101
05

Arholwr yn unig

3. *Darllenwch y darn canlynol ac atebwch y cwestiynau.*

Mae gan bob cymdeithas ffyrdd o sicrhau bod pobl yn dilyn cyfreithiau, normau a gwerthoedd y gymdeithas honno. Un o'r ffyrdd yw drwy'r cyfryngau cymdeithasoli yn addysgu'r normau a'r gwerthoedd i blant. Byddai hynny'n cynnwys defnyddio sancsiynau. Bydd y bobl sy'n dilyn y rheolau yn cael eu gwobrwyo, ond bydd y rhai sy'n eu torri yn cael eu cosbi.

(a) Esboniwch pam mae yna sancsiynau gan gymdeithasau. [2]

....

....

....

....

....

....

(b) Esboniwch, gan ddefnyddio enghreifftiau, **ddwy** ffordd mae'r teulu yn addysgu diwylliant eu cymdeithas i blant. [4]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Arholwr yn unig

(c) Esboniwch, gan ddefnyddio enghreifftiau, esboniwch y gwahaniaeth rhwng sancsiynau ffurfiol a sancsiynau anffurfiol. [4]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

10

C200N101 07

Arholwr yn unig

4. *(a)* Disgrifiwch ystyr *teulu estynedig*. [2]

....

....

....

....

....

....

(b) Esboniwch pam mae rhai'n dadlau bod Prydain yn gymdeithas blentyn-ganolog. [4]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Arholwr yn unig

(c) Esboniwch pam mae menywod ym Mhrydain fodern yn cael llai o blant nag yn y gorffennol. [8]

Dylech archwilio o leiaf ***dau*** *reswm yn eich ymateb.*

C200N101 09

Arholwr yn unig

(ch) Mae rhai cymdeithasegwyr yn awgrymu bod teuluoedd cnewyllol, gyda dau riant o ddau ryw gwahanol, yn dda i'r gymdeithas. Ydych chi'n cytuno â'r safbwynt hwn? [15]

Yn eich ateb dylech ystyried gwahanol syniadau a damcaniaethau cymdeithasegol i gefnogi eich barn.

Arholwr yn unig

29

Arholwr yn unig

5. *(a)* Disgrifiwch **un** ffactor materol a all effeithio ar gyflawniad mewn addysg. [2]

(b) Amlinellwch y safbwynt Swyddogaethol am rôl addysg. [5]

Arholwr yn unig

(c) Esboniwch, gan ddefnyddio enghreifftiau, pam efallai nad yw bechgyn yn llwyddo cystal â merched mewn addysg. [8]

Dylech archwilio o leiaf ***dau*** *reswm yn eich ymateb.*

Arholwr yn unig

(ch) 'Cael eu labelu fel methiannau *(failures)* yw'r prif reswm pam mae plant yn tangyflawni mewn addysg.' Ydych chi'n cytuno â'r safbwynt hwn? [15]

Yn eich ateb dylech gyfeirio at labelu ac unrhyw ffactor perthnasol arall i gefnogi eich barn.

Arholwr yn unig

30

ⓗ WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

6. *Darllenwch y darn canlynol ac atebwch y cwestiynau.*

Roedd astudiaeth gymdeithasegol ddiweddar yn edrych ar agweddau pobl yn eu harddegau tuag at briodas. Y dull cynradd gafodd ei ddefnyddio oedd holiaduron. Gwnaeth mwy na mil o bobl yn eu harddegau ateb cwestiynau ar bynciau priodas a'u dyfodol nhw.

(a) Disgrifiwch ystyr *dull cynradd*. [2]

....

....

....

....

....

....

(b) Esboniwch **ddwy** o fanteision defnyddio holiaduron ar gyfer yr ymchwil hwn. [4]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

(c) Trafodwch gryfderau a gwendidau arsylwi fel dull o ymchwilio. [12]

Dylech archwilio o leiaf ***dau*** *gryfder a* ***dau*** *wendid yn eich ymateb.*

18

DIWEDD Y PAPUR

TUDALEN WAG

Arholwr yn unig

Parhad yn unig.